

Hej, god dag kamrat

HEJ ÄR INTE VILKET hälsningsord som helst. Kan det rent av vara besmittat av Djävulen och därför olämpligt att använda för den som vill hålla sig till den rena kristna läran? Åtminstone förr har många i Sverige haft den åsikten.

Fortfarande kan man nog möta någon bokstavstroende bibelläsare som drar sig för att hälsa med ett hej.

Denna syn på saken har sin grund i gamla svenska bibelöversättningar, äldre än den översättning som gjordes 1917. I dessa biblar förekom ordet hej på flera ställen, både i Gamla och Nya testamentet. Det är en försvenskning av en interjektion (utrop) på hebreiska, heach.

I dessa bibeltexter har ordet förknippats med djävulens änglar eller onda demoner. Särskilt brukar det hänvisas till Lukas 4:34 i Nya testamentet enligt Gustav Vasas bibel från 1541, där en demonbesatt man i Kafarnaums synagoga hälsar Jesus med följande ord: ”Hey, huadh hafuom wij med tigh Jesu Nazarene?”.

Uttrycket levde sedan vidare i Karl XII:s bibel från 1703 och i modernare versioner ända in på 1900-talet, där det kunde stå: ”Hej, vad hava vi med dig att göra?”.

Det är främst detta bibelställe som har fått bokstavstroga kristna ända in i vår tid att tveka inför att begagna ordet hej som hälsningsfras.

Ursprungligen var hej alltså inte ett hälsningsord utan en interjektion, som uttryckte glädje, förvåning eller någon annan känsla.

I gamla versioner av Susannas bok i Bibeln säger den ene gubben till den andre när de upptäcker den nakna Susanna i badet: ”Hey, lät oss gå hem, ty det är måltid”. Hans sluga baktanke var att lura bort den andre för att få vara ensam med den sköna.

Repliken har tagits upp av Bellman i hans välbekanta visa om Joachim uti Babylon:

*Hej, sade boven till den andra, så slem,
hej, det är middag, kom låt oss gå hem,
Två kanaljer, två kanaljer
i varenda lem.*

Från och med 1917 års översättning har ordet hej försvunnit ur den svenska Bibeln. Det finns alltså inte heller med i den översättning som gäller i dag, Bibel 2000. I stället används omskrivningar.

Som hälsningsfras har ordet hej gjort intåg på allvar först under 1900-talet, även om det är belagt att det har använts i den betydelsen långt tidigare.

Svenska Akademiens ordbok återger ett citat av Johan Runius från 1710: ”hey, god dag, kamrat”. Men det var med Götiska förbundets (Geijer och Tegnér) nya häls-

ningssed i början av 1800-talet, hej och ett handslag, som bruket blev mer utbrett.

På 1870-talet togs seden upp av studenter i Uppsala och i början av 1900-talet blev hej ett vanligt hälsningsord bland ungsocialister. Från 1930-talet och framåt har det vunnit mer allmän spridning.

Ordet hej förekommer också i en gammal svensk barnramsa av danskt ursprung: ”Snipp, snapp, snorum, hej, basalorum”. Säkert var det denna ramsa som i mitten av 1800-talet inspirerade någon myndighetsperson i Västerbotten att ge dessa namn åt fem krononybyggen i närheten av Jörn.

Av dessa nybyggen utvecklades ett till en större by, som fotfarande hyser en handfull hushåll. Den heter, just det, Hej.